

Thorkild Grosbølls prædiken 1. søndag efter påske

Taler

Thorkild Grosbøll
Sognepræst

Dato

4. april 1985

Sted

Taarbæk Kirke

Omstændigheder

Thorkild Grosbøll blev senere kendt som 'præsten, der ikke troede på Gud', da han i et interview i forbindelse med udgivelsen af bogen *En sten i skoen* (2003) sagde, at han hverken troede på Gud, opstandelsen eller det evige liv.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 20, vers 19-31

Tror du på Gud?

Jah, jeg ved snart ikke, men et eller andet tror jeg vel på. Jeg tror ikke på en eller anden gammel mand med stort skæg, der sidder oppe i himlen på sin trone og trækker solen og månen op og ned. Jeg tror heller ikke på, at han har skabt jorden på seks dage og så holdt fri på den syvende. Jeg tror heller ikke på en Paradisets have, som han forjog de to første mennesker fra. Jeg tror i det hele taget nok ikke på de historier, der er blevet os fortalt om Gud. Om syndflod, udfrielse af Ægypten osv.

Men jeg tror på et eller andet. Der må jo være noget, der har sat det hele i gang. Verden er for fantastisk til, at det bare skulle være 700 millioner og atter millioner af bitte små tilfældigheder, der er skyld i, at jeg sidder her og var ved at læse Baudelaires 'Syndens blomster' i en grøn øreklapstol med en karaffel gammel, hvid portvin på konsol'en og en god cigar i munden, mens aftensolen sender sit bløde lys ind i min stue og tænder væggene og det store billede af 'Ung kvinde ved badebro' i brand. Jo, jeg tror på et eller andet styrende bagved. Jeg tror på en bevidsthed, der er andet og mere end DNA-molekylernes lovmæssighed. Jeg tror på et eller andet hinsides tiden og rummet, hinsides uendeligheden. Jeg tror på sammenhænge, som vi måske i dag næppe aner eksistensen af. Jeg tror på, at der i en eller anden forstand findes tegn i stjerner og planeter – i mikrokosmos. Og jeg tror, at megen mystik, megen religion

bærer flige af sandheden.

Jeg tror på en skæbne. Jeg tror på energiernes evighed. På lyset, på livsgnisten. På svingningerne, på bølgebevægelsernes grundtone, universets sang. Jeg tror, at alt i grunden er et og det samme - blot i forskellige fremtrædelsesformer. Jeg tror, at måske er Gud universet og vi hans tanker.

Jeg tror, at han måske er selve den dynamiske bevægelse - 'BIG BANG' fra tidernes oprindelse til tidernes ende. Alfa og omega - den korte tid, der strækker sig fra evighed og til evighed.

Men du tror altså ikke rigtig på Gud?

Tjah, jeg vil i alt fald ikke sige, at jeg ikke tror på ham. Engang forekom han mig at være det mest usandsynlige at tro på, den mest urimelige sandhed at fæste lid til. Men som tiden er gået og sandhed har afløst sandhed, forekommer han mig efterhånden at være den mindst urimelige. Og han har i modsætning til de andre sandheder ikke forandret sig. Han er stadig det samme, lidt forældede og enfoldige skrummel. Hans skavanker og umuligheder er til at få øje på. Men det gør ham såmænd kun mere tillidsvækkende, når man er blevet træt af alle de flunkende nye sandheder, som hver gang præsenteres med samme eksklusive alvor.

Det virker rørende og komisk i betragtning af, hvor længe de holder.

Jo, med tiden bliver man ringere og ringere til at fæste lid til dagens tilbud. I de unge år gik det, dengang, da det blanke blik lyste kampberedt og lakskoene følte så skrå- og skridsikre. Men for hvert år, der går, bliver det stedse sværere at undertrykke uroen og tvivlen.

Du tror altså på Gud?

Tjah, det gør jeg vel så. Men det er noget underligt noget, lidt vemodigt at møde barndommens Gud så mange år efter. Det mest stabile i en verden, hvor al søgen synes at ende blindt, hvor ethvert spørgsmål blot rejser endnu flere spørgsmål, hvor voksende viden samtidig gør uvidenheden større. Et lidt vemodigt gensyn - man er blevet det "klogere", de illusioner fattigere. Nej, det var ikke, hvad man havde drømt om, men hvad? Nu kan vi så som et gammelt ægtepar se at få det

bedst mulige ud af det – lære at leve med hinanden i al afdæmpet fredsommelighed den tid, der måtte være tilbage. Nej, det beruser ikke, men holder vel min tid ud. Ikke flere skilsmisser nu.

Jo, jeg tror på Gud og ikke så meget på verden længere. Dertil er jeg for træt. Den må andre tage hånd om.

Sådan var det ikke tidligere. Dengang jeg var yngre, bandt jeg op om mig selv og gik, hvorhen jeg ville. Nu, hvor jeg er blevet ældre, går jeg ingen steder mere. Nu venter jeg den dag, hvor andre skal binde op om mig og føre mig derhen, hvor vi jo ikke så gerne vil. Men jeg er dog så småt ved at udsone mig med det, når det alligevel ikke kan være anderledes. Og da hjælper det at tro på Gud. Det mildner, når det mørkner og bliver koldt.

Jo, jeg tror på Gud på en eller anden vis, men jeg har det unægtelig dårligt med, at man har identificeret ham med denne Jesus fra Nazareth. Det var et misgreb med ham, som har plettet Guds gode navn og rygte. Den historie har ikke gjort andet end besværliggjort troen på Gud, det guddommelige eller hvad man vil kalde det.

Gud i kød og blod, det går ikke! Det er urimeligt og dumt! Havde man ladet sig nøje med at kalde Jesus for profet eller filosof, kunne man have taget ham som et ophøjet og ædelt menneske. En mand af stor visdom og beundringsværdig dyd. Ulykkeligvis er imidlertid denne tømmer blevet så sammenblandet med Gud, at trådene ikke længere lader sig rede ud. Modsat enhver tro på "Gud" står denne oprører og gør krav på at indfri sin tids gudsforestillinger - og nu også vores. En tronraner, fræk og jordisk, der tilmed kaster sit hytte ind i mellem os for at dele det med os, om vi vil. I kød og blod vil han gælde for gud, og han kalder livet her med navne, der kun passer dårligt til dets flygtige karakter og tvivlsomme natur. Den ret, der hører Gud til og ham alene, har han taget og givet mennesker i eje, så de binder og løser for tid og evighed, som om de i al deres elendige begrænsning udgjorde universets centrum og var dets suveræne herskere.

Selvfølgelig sagde han både gode og rigtige ting - bevar's. Men skal det gælde for Gud, så nej! Dertil var det for menneskeligt, til tider for groft og til tider for fromt. Men alt for lidt af en løsning på livets gåde. Nej, ham tror jeg ikke på. Ham kan jeg ikke tro på! Beklager. En ordentlig sandhed er ikke afhængig af

mennesker. Den er ubestridelig og klar.

Umiddelbart kunne man måske tro, at sagen ville stille sig noget anderledes, hvis han gik rundt og viste sine sårmerker og sine naglegab frem. Vi ville sige: Der kan man bare se!

Men nej! Jesus er stadig et håbløst tilfælde. En gang for alle dømt for sit jordiske oprør mod Gud, dømt for evigt til at høre jorden til, til at høre os til. Så selv hvis han viste sig på himlens skyer, ville vi ikke tro ham. Vi ville sige: Jamen, så var det altså sandt, at de sagtmodige skal arve jorden.

Så er det altså sandt at de, der hungrer og tørster efter retfærdighed, skal læskes og mættes. Så er det altså sandt at den, der siger ”du dåre” til sin broder, er fordømt. Så er det altså sandt at uden vi bliver som børn, er der intet samfund for os med ham, hvor meget vi end har prædket og profeteret og politiseret i hans navn. Så er det altså sandt at alt – alt –, hvad vi gør mod disse mindste, gør vi mod ham. Nej, sådan vil vi ikke sige. Næh, vi vil sige: jamen så er det altså sandt, at Gud står bag det hele, så er det nok også sandt, at vores skæbne ligger i hans hænder. Så er det nok også rigtigt, at han har en bolig til os, når den tid kommer – et Paradis, hvor vi rigtig skal gå og dangdere den i evigheder.

Vore øjne vil vende sig mod himlen og fremtiden, ikke mod jorden og dagen i dag. Og dog var det den, han døde for. Dog var det den, hans kærlighed gjaldt.

Nej, Jesus er og bliver et bøvlet bekendtskab. En irritation i vores jordiske bevidsthed. Et evindeligt sviende og generende lille korn i øjet, der stædigt minder os om vort opholdssted. Aldrig helt får vi lov til fromt og selvforglemmende at skue det himmelske lys, altid skal denne irritation kalde os tilbage til tid og sted. Jord af jord, støv af støv.

Så sidder vi da der i den grimme verden igen. Og vi mukker. Æv for en klam affære, et liv som den grågrumsede Limpopoflod. Mennesket, dette bizarre og latterlige væsen. Fløbende og bondesnu, altid med forsøg på at slå en handel af, skønt altid i restance. Et hoved, der har udviklet en abnormitet på den forlængede marv, hjerneboksen – en Pandoras æske stoppet med alle helvedets kvaler.

Så sidder vi da der med bly i kroppen og bander tyst over livet på dette

gudsforladte sted på kanten af takstzone 2, mens vi med Fandens mælkebøtte. Da kommer en lille bitte mand og stiller sig ved siden af os. Han er ikke ret stor, men han er der dog.

Vi bemærker ham og vi håner ham for hans lidenhed. Men det er som om, jo mere opmærksomhed, vi giver ham, des mere vokser han. Vi forbander ham for al verdens elendighed, for alle skvadderhovederne. Men han siger intet. Han lytter med et idiotisk åbent og alvorligt udtryk i ansigtet, som var han nærsynet.

Ja, det er godt med dig. Du bilder dig vel ind, at du er en menneskekærlig sjæl bare fordi, du står der og hører på med det der åndssvage udtryk i ansigtet. Men du er bare et fjols. Det er det hele. En kæmpe nar. Og alt det du gik rundt og sagde og gjorde, da du levede, det er ikke andet end fis.

Passer ikke!

Du talte om at elske verden... ævl! Næh, havde du kendt mennesker en smule bedre, havde du kendt dem som jeg, så var du blevet hjemme i Nazareth og havde fået dig en solid tømmerhandel i stedet.

Men Gud fader bevar's, det var dig ikke nok. Du troede, du skulle frelse verden. Du skulle absolut sætte fromme griller i hovedet på folk. De var bedre end deres rygte, mente du. Fæ, jeg skal forklare dig, hvor grundigt du tog fejl. Mennesker er 100 % egoister. Kun ude på at snyde hinanden. Kan du så forstå, hvorfor jeg ikke giver fem flade øre for dig? Kan du forstå, hvorfor jeg ikke tror dig over en dørtærskel. Nej, du behøver ikke at gå... Sådan kan man sidde og give ondt af sig en tid lang. Man får det bedre, når man har fået læsset af. Men det kræver, der er nogen til at lytte. Det kræver, der er nogen, der tager en alvorligt. Jo mere alvorligt, des mere kan man få læsset af.

Hør nu her, sådan mand til mand, du kan jo godt se, at man ikke kan tro på sådan en som dig. Du er jo også kun et menneske. Nej, lad mig nu få lov at tale færdig...

Menneske, siger du? Bah, de er sgu da nogle hoveder hele bundtet. Fnatmider, værre end rotter! Dit liv...? Hør her, det var mig, der var i gang med at fortælle dig noget. Alt det der sludder kan du godt holde kæft med. Vi er jo trods alt ikke de rene idioter.

Hvad mener du? Ja Gud eller et eller andet, men dig... ikke tale om. Hvad angår denne verden, så har jeg min overbevisning. Ellers tak! Det var hyggeligt, men jeg må videre...

Flink fyr. Lidt naiv, men flink. Holder sig i øvrigt godt efter omstændighederne. Men han må jo være gal, hvis han tror, at moderne mennesker skulle kunne finde på sådan noget...

Lysen skinner i mørket, og mørket fik ikke bugt med det, skrev Johannes i det første kapitel af sit evangelium. Og det er sandt. End ikke at tale det ihjel er lykkedes – ikke helt. Men skulle det ske på en dag, skulle det en dag ske, at vores lille mand ikke var der, så ville vi se os sørgende rundt. Hvad er nu den af? Hvem skal nu høre på os? Hvem skal nu modsige os?

Men – for øvrigt – hvad var det, han hele tiden prøvede at få sagt?

Salige...? Hvad?

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes 20. kap. 19. til 31.v.

Da det nu var blevet aften den samme dag, den første dag i ugen, og disciplene holdt sig inde bag lukkede døre af frygt for jøderne, kom Jesus og stod midt iblandt dem, og han siger til dem: "Fred være med eder" Og idet han sagde det, viste han dem både sine hænder og sin side. Da blev disciplene glade, fordi de så Herren. Jesus sagde da igen til dem: "Fred være med eder! Ligesom Faderen har udsendt mig, således sender jeg også jer." Og da han havde sagt det, åndede han på dem og siger til dem: "Modtag Helligånden! Hvem I forlader synder, dem er de forladt, og hvem I nægter forladelse, dem er den nægtet." Men Tomas (også kaldet Didymus), en af de tolv, var ikke sammen med dem, da Jesus kom.

De andre disciple sagde nu til ham: "Vi har set Herren". Men han svarede dem:

"Hvis jeg ikke har set naglemærkerne i hans hænder, ja, stikker min finger i naglegabene og stikker min hånd i hans side, tror jeg det ikke." Otte dage efter var hans disciple atter derinde, og Tomas sammen med dem. Da kommer Jesus,

medens dørene var lukkede; og han stod midt iblandt dem og sagde: "Fred være med eder!" Derefter siger han til Tomas: "Ræk din finger frem, se, her er mine hænder; og ræk din hånd frem og stik den i min side, og vær ikke vantro, men troende!" Tomas svarede og sagde til ham: "Min Herre og min Gud!" Jesus siger til ham: "Fordi du har set mig, tror du; salige er de, som ikke har set og dog tror."

Endnu mange andre tegn, som ikke er nedskrevet i denne bog, gjorde Jesus for øjnene af sine disciple. Men disse er nedskrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have livet i hans navn.

Kilde

Grosbøll, Thorkild, På sporet af Gud. Prædikener fra 12 år (1988)

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. søndag efter påske, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/thorkild-grosbeolls-praediken-1-soendag-efter-paaske>